

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Rauman musiikkiopisto

SISÄLTÖ

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus.....	3
2. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö.....	3
2.1. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (30.12.2014/1329) 5 § ja 5 a §.....	3
2.2. Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325.....	4
3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus Rauman musiikkiopistossa.....	4
3.1. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen.....	5
3.2. Selvitys nykytilanteesta, suunnitelman laadinta, hyväksyminen, tiedottaminen ja arviointi.....	5

1. TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN TARKOITUS

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa koulutuksen järjestäjiä ja oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman myös taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että oppilaitoksilla pitää olla suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja niissä tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä.

Suunnitelmalla on tarkoitus edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa oppilaitoksessa ja yhteiskunnassa yleensäkin. Suunnitelmalla pyritään estämään kaikenlaista sukupuoleen, ikään, alkuperään, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, seksuaaliseen suuntautumiseen, terveydentilaan tai vammaisuuteen liittyvää syrjintää. Perustuslain mukaan yhdenvertaisuus tarkoittaa yhdenvertaisuutta lain edessä, mutta myös syrjinnän kieltämistä. Yksi suunnitelman tarkoituksista on myös estää sukupuoleen perustuva häirintä ja seksuaalinen häirintä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla pyritään luomaan edellytykset viihtyisälle ja turvalliselle oppimisympäristölle. On ensiarvoisen tärkeää, että kaikki oppilaitoksessa sitoutuvat tähän suunnitelmaan, erityisesti oppilaitoksen johto ja henkilökunta, joka ohjaa toimintaa käytännössä. Oppilaitosarjessa on tärkeää osata tunnistaa syrjintä ja syrjivät asenteet ja puuttua niihin.

2. TASA-ARVOON JA YHDENVERTAISUUTEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

2.1. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5 § ja 5 a §

5 § (30.12.2014/1329)

Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a § (30.12.2014/1329)

Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;

3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erytystä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

2.2. Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325

6 §

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

3. TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS RAUMAN MUSIIKKIOPISTOSSA

Opetussuunnitelman perusteiden (2017) mukaan taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Asia voidaan sanoa käänteisesti niin, että Rauman musiikkiopistossa pyritään ehkäisemään eriarvoistumista ja syrjäytymistä, kannustetaan vuorovaikutukseen ja yhdessä tekemiseen ja sitä kautta vahvistetaan osallisuuden kokemusta.

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Edellä mainittu on eri asia kuin sukupuolen huomioon ottaminen tyttöjen ja poikien eri kehitysvaiheissa eli ns. sukupuolitietoisuus. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen kuuluu myös se, että eri tavalla sosiaalisesti suuntautuneet ovat tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia.

3.1. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen

Rauman musiikkiopiston oppilaat otetaan Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) ja sivistysvaliokunnan hyväksymän opetussuunnitelman oppilaaksi ottamisen periaatteiden mukaisesti yhdenvertaisin valintaperustein.

Opetuksessa ja muussa toiminnassa oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti jokaisen yksilölliset lähtökohdat Opetussuunnitelman perusteiden ja Rauman musiikkiopiston opetussuunnitelman mukaisesti huomioiden.

Rauman musiikkiopistossa huolehditaan siitä, että oppilaat saavat opetussuunnitelman mukaista opetusta ja oppilaita ei aseteta epätasa-arvoiseen asemaan. Esimerkiksi oppitunneilla käytettävät digitaaliset laitteet eivät saa aiheuttaa epätasa-arvoa, vaan kaikilla on oltava mahdollisuus vuorollaan käyttää laitteita.

Kiusaamiseen tai muuhun epäasialliseen toimintaan puututaan aina mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Opettajat tuntevat oppilaansa ja ovat harjaantuneet havaitsemaan muutoksia lasten käyttäytymisessä. Kynnys tulla puhumaan huolistaan pidetään matalana.

Rauman musiikkiopistossa on yhtenäinen arviointikulttuuri, joka perustuu opetussuunnitelman tavoitteisiin ja taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän arviointikriteereihin. Arviointi tehdään yhdenmukaisin perustein ilman, että oppilaan henkilöön liittyvät ominaisuudet vaikuttavat niihin.

Jokaisella henkilöstöön kuuluvalla on velvollisuus puuttua tilanteeseen havaitessaan häirintää tai muuta epäasiallista käytöstä oppilaiden keskuudessa ja olla yhteydessä esimieheen havaitessaan henkilöstön jäsenen taholta tapahtuvaa häirintää. Oppilaitoksessa ja työyhteisössä luotavan myönteisen ilmapiirin kautta ehkäistään edelleen ennalta myös mahdollista häirintää.

3.2. Selvitys nykytilanteesta, suunnitelman laadinta, hyväksyminen, tiedottaminen ja arviointi

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osalta on tehty tilanneselvitys oppilas- ja opettajakyselyllä kevätlukukaudella 2022. Tilanne näyttää hyvältä, sillä kyselyissä ei havaittu puutteita tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa. Oppilaskyselyn avoimessa kommenttikentässä esitettiin huomio, että kyselyiden sukupuolivaihtoehto tulisi olla vaihtoehto heille, jotka eivät halua ilmaista sukupuoltaan. Jatkossa onkin syytä kiinnittää huomiota myös muunsukupuolisten ja sellaisten oppilaiden huomioimiseen, jotka eivät halua määritellä sukupuoltaan lisäämällä kyselyihin tällainen vaihtoehto. Edellä esitettyjen toimenpiteiden ohella ei nähty tarvetta muille toimenpiteille kuin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteiden jatkamiselle.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on toteutettu yhteistyössä henkilöstön kanssa. Kyselyiden tuloksia on käsitelty arviointipäivässä 1.2.2022 ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa on käsitelty henkilöstöpalaverissa 3.5.2022.

Musiikkiopistoon hakevien ja musiikkiopiston oppilaiden yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämisestä vastaavat Rauman kaupungin sivistysvaliokunnan alaisuudessa musiikkiopiston rehtori ja kaikki henkilöstöön kuuluvat oman tehtävänsä osalta. Olennaista on yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon näkökulmien sisäistäminen ajattelussa ja toiminnassa.

Rauman musiikkiopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma hyväksytään sivistysvaliokunnassa. Hyväksytystä suunnitelmasta tiedotetaan oppilaille, heidän huoltajilleen ja musiikkiopiston henkilökunnalle. Suunnitelma on nähtävillä musiikkiopiston internet-sivuilla ja opettajainhuoneessa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on voimassa lukuvuodet 2022 – 2025, ja sitä arvioidaan jatkossa sekä keskustelujen että oppilaille ja henkilökunnalle tehtävän kyselyn avulla. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa tai kolmen vuoden välein. Musiikkiopiston rehtori vastaa kyselyn toteuttamisesta ja toimenpiteistä sekä suunnitelman päivittämisestä.